

få en håndgribelig forestilling om en risikos størrelse. Med udgangspunkt i middeltidsafstanden kan man bestemme sig for, hvilken risiko man mener det rimeligt at beskytte sig imod.

Stormflodsudvalget har i enighed valgt at foreslå digebeskyttelsen for Tønder marsk og Ribe marsk forøget i et sådant omfang, at middeltidsafstanden sættes til ikke under 200 år. På grundlag heraf forudsætter lovforslaget, at man tilvejebringer et sikkerhedsniveau, der svarer til en middeltidsafstand på 200 år. Dette betyder med andre ord, at der må antages i gennemsnit at hengå 200 år mellem, at en stormflod vil føre til, at digerene bliver udsat for overløb, og at de bagvedliggende arealer oversvømmes, hvis man dimensionerer digebeskyttelsen ud fra nævnte målsætning. Det må naturligvis fremhæves, at dette valg intet udsiger om, hvornår en kritisk situation vil indtræde. Statistisk set kan dette ligeså vel ske straks efter digerens forstærkning som hundreder af år senere.

Omfanget af den forøgelse i beskyttelsen, som foreslås, får man et indtryk af derved, at de nuværende diger i Tønder marsk og Ribe marsk på basis af tilsvarende beregninger, som anvendes til dimensionering af en digebeskyttelse for den valgte middeltidsafstand på 200 år, er vurderet til at yde beskyttelse mod stormfloder med en middelfastand på 30-45 år. Det skal herved bemærkes, at de nuværende diger ikke har været gennembrudt, og at Højer dige er opført i 1861.

Fastlæggelsen af den middeltidsafstand, som man vil dimensionere et dige i forhold til, må ske ud fra en vurdering af de interesser, som man tilsigter at beskytte.

Beskyttelsen af menneskeliv vil i første række kunne ske ved etablering af en varslingsjeneste og beredskabstjeneste. Som anført er en sådan allerede organiseret. Imidlertid vil enhver egentlig stormflodssituation indebære en risiko for tab af menneskeliv, og forslaget om tilvejebringelse af en øget digebeskyttelse må derfor ses i dette perspektiv.

Med den forøgede beskyttelse tilstræber man dernæst at værne om materielle værdier. I denne henseende er det principielt muligt at værdisætte de goder, som tilsigtes beskyttet. En beregning af omfanget af de skader, som en stormflod vil påføre disse goder, vil imidlertid være behæftet med stor usikkerhed, hidrørende fra talrige usikkerhedsmomenter i selve hændelsesforløbet og i værdisættelsen. Som indledningsvis nævnt, er det først og fremmest hensynet til Tønder by og Ribe by, der kan bære en investering i en øget digebeskyttelse. I begge byer er der imidlertid et stort antal

bygninger af betydelig kulturhistorisk værdi. Den interesse, som består i overhovedet at undgå beskadigelse af sådanne værdier, lader sig ikke værdisætte, og tænker man sig, at man efter sådanne bygningers beskadigelse ønsker i videst muligt omfang at bringe dem i samme stand som nu, må reparationsomkostningerne forventes at blive betydelige og særdeles vanskelige at skønne over på forhånd.

Stormflodsudvalget har imidlertid uanset alle disse vanskeligheder og med alle forbehold for søgt at foretage en vurdering af, hvorvidt investering i en forøgelse af digesikkerheden vil være lønende i økonomisk forstand, og på hvilket sikkerhedsniveau det optimale udbytte af investeringerne opnås. På basis heraf er stormflodsudvalget nået til, at der kun er rimelig økonomisk grundlag for at foreslå en forøget digesikkerhed tilvejebragt for Tønder marsk og for Ribe marsk. (Der bortses her fra anlæg af bæremveje).

Hvad angår den tekniske udformning af et digeanlæg, har et teknikerudvalg under stormflodsudvalget nøje vurderet, hvorledes man på det eksisterende erfaringsmæssige og videnskabelige grundlag kan nå frem til en principiel udformning af digeanlæg i det danske vadehav, der yder den ønskede beskyttelse med den mindste investering.

Udgangspunktet har naturligvis været de nuværende digeanlæg. De er bygget af jordmaterialer som sand, moræneler eller klæg. Som følge heraf er væsentlige af konstruktionernes formelementer givet på forhånd, f. eks. den skrå forside og bagside, der som et minimum må udføres med den for det pågældende materiale naturlige hældning. Stormflodsudvalget har hverken af æstetiske eller økonomiske grunde fundet anledning til at ændre de traditionelle konstruktioners hovedprincipper.

Som overfladebeklædning agter man at anvende klæg, der fortsat må anses for et fuldt forsvarligt digebeklædningsmateriale, når der blot ved valget af digeprofil tages behørigt hensyn til den valgte digebeklædning. Asfaltbeton kan også anvendes, men er i æstetisk henseende mindre tiltalende, og en asfaltbeklædning er 2-5 gange så dyr som klæg. Asfaltbeton giver ganske vist mulighed for et friere valg af skråningshældning, men uanset dette kan økonomiske hensyn ikke føre til at anvende dette materiale fremfor klæg.

Med hensyn til valg af digeprofil har stormflodsudvalget fundet frem til en principløsning, som forudsættes at danne grundlag for videre undersøgelser med henblik på udarbejdelse af et detailprojekt, når beslutning om anlæggenes etablering måtte være truffet.